

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 395/2023-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Súkromnej materskej školy Motýlik, s. r. o.**, J. Kráľa 2187/22, Zvolen, IČO 53 567 323, zastúpenej T.R.U.S.T., spol. s r. o., Karola Adlera 1939/34, Bratislava, IČO 47 257 962, v mene ktorej koná jej konateľka a advokátka JUDr. Lenka Vašková, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 3 Up 72/2023 z 3. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 13. júla 2023 a doplnenou 14. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) napadnutým uznesením Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje zrušenie napadnutého uznesenia okresného súdu a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie a súčasne navrhuje priznanie náhrady trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že platobným rozkazom okresného súdu č. k. 3 Up 72/2023 z 24. januára 2023 okresný súd uložil sťažovateľke (žalovanej) povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 503,32 eur s príslušenstvom. Platobný rozkaz bol doručený sťažovateľke do elektronickej schránky uplynutím úložnej lehoty (uplatnením fikcie doručenia) 9. februára 2023.
3. Dňa 6. apríla 2023 sťažovateľka zaslala prostredníctvom poštového podniku odpor proti platobnému rozkazu a zároveň požiadala o odpustenie zmeškania lehoty s odôvodnením, že od 9. februára 2023 do 26. februára 2023 sa jediný konateľ sťažovateľky nachádzal v lyžiarskom stredisku Skalka pri Kremnici, kde organizoval lyžiarsky výcvikový kurz pre deti, a nedisponoval

tam počítačom, z ktorého by sa mohol prihlásiť do svojej elektronickej schránky. Po skončení lyžiarskeho kurzu bol konateľ sťažovateľky celý mesiac marec práceneschopný pre ochorenie COVID-19 a následne pre ochorenie ovčích kiahní so 14-dňovou karanténou. O existencii platobného rozkazu sa dozvedela sťažovateľka až 27. marca 2023 na základe e-mailovej komunikácie so súdnym exekútorom. Pri následnej príprave podkladov konateľ sťažovateľky zistil, že najskôr od 22. januára 2023 nemá svoj občiansky preukaz, ktorý pravdepodobne stratil.

4. V napadnutom uznesení okresný súd konštatoval, že pri doručovaní písomností vychádzal z elektronickej doručky, ktorá má v zmysle § 11 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) povahu verejnej listiny. Vychádzal pritom z údajov na doručke, ktoré zachytávajú postup pri doručovaní a kým nie je preukázaný opak, súd považuje údaje na doručke za pravdivé.

5. Z obsahu elektronickeho spisu následne okresný súd zistil, že 24. januára 2023 vydal platobný rozkaz, ktorý bol doručovaný do elektronickej schránky. Správa bola sťažovateľke doručená 9. februára 2023, a to márnym uplynutím úložnej lehoty s fikciou doručenia.

6. V napadnutom uznesení okresný súd zdôraznil, že predpokladom na odpustenie zmeškania lehoty v zmysle § 122 CSP je jednak ospravedlniteľný dôvod na strane účastníka konania, pričom dôkazné bremeno leží na navrhovateľovi tohto procesného úkonu, a zároveň podanie tohto návrhu do pätnástich dní po odpadnutí prekážky, v dôsledku ktorej bol účastník v omeškaní. Ďalej zdôraznil, že zákon umožňuje súdu odpustiť zmeškание lehoty určenej na urobenie procesného úkonu na podklade kumulatívneho splnenia podmienok, a to týchto: 1. zákon odpustenie nevyučuje, 2. dôvod zmeškania je ospravedlniteľný, 3. dôvod zmeškania lehoty mal za následok vylúčenie z úkonu, 4. ten, kto zmeškal lehotu, podal návrh na odpustenie jej zmeškania do 15 dní po odpadnutí prekážky a 5. v lehote 15 dní po odpadnutí prekážky bol urobený aj zmeškaný úkon.

7. Na podklade skutočností uvádzaných sťažovateľkou ako navrhovateľkou okresný súd konštatoval, že ku kumulatívne splneniu podmienok ustanovených v § 122 CSP nedošlo. Pri rozhodovaní o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty dôkazné bremeno týkajúce sa dôvodu zmeškania lehoty, ako aj týkajúce sa včasnosti podania predmetnej žiadosti zaťažuje navrhovateľa. Okresný súd následne uzavrel, že, vychádzajúc z návrhu, sťažovateľka dôkazné bremeno neuniesla.

8. Jednou z podmienok na odpustenie zmeškania lehoty je podmienka podania návrhu v lehote do 15 dní po odpadnutí prekážky, ktorá bránila vo vykonaní určitého procesného úkonu. Okresný súd konštatoval, že z návrhu sťažovateľky a ani z ďalších priložených listín nie je možné zistiť, kedy malo dôjsť k odpadnutiu sťažovateľkou tvrdenej prekážky brániacej podaniu odporu v predmetnom konaní, žalovaný tak nepreukázal, že ním podaný návrh bol podaný včas.

9. Podľa okresného súdu sťažovateľka vo vzťahu k preukázaniu existencie ospravedlniteľného dôvodu, resp. dôvodov zmeškania lehoty na podanie odporu neuniesla dôkazné bremeno, keď na účely preukázania svojich tvrdení nepredložila súdu žiadne dôkazy. K argumentácii založenej na tvrdení práceneschopnosti konateľa okresný súd uviedol, že existenciu tejto práceneschopnosti sťažovateľka nielenže nepreukázala, ale samotná prekážka je v návrhu opísaná pomerne všeobecne bez uvedenia dostatočných podrobností o pracovnej neschopnosti, a to najmä s ohľadom na presnú dĺžku jej trvania.

10. Skutočnosť organizovania lyžiarskeho kurzu by okresný súd nemohol ani v prípade jej preukázania považovať za ospravedlniteľný dôvod, keďže nejde o objektívnu situáciu, ktorá by bola vyvolaná rôznymi náhlymi a nepredvídanými okolnosťami nezávislými od vôle sťažovateľky, ale, práve naopak, išlo o dlhodobu plánovanú situáciu a od sťažovateľky je preto spravodlivé požadovať, aby vykonala príslušné opatrenia, aby táto neovplyvnila plnenie jej zákonných povinností. Od okamihu vydania platobného rozkazu do podania odporu s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty zo strany sťažovateľky uplynul pomerne značný časový úsek (viac ako dva kalendárne mesiace), čo do určitej miery zvyšuje nároky na preukázanie existencie a závažnosti tvrdenej prekážky, a to najmä čo sa týka možnosti jej predvídania, resp. následkov jej pôsobenia. Za ospravedlniteľný dôvod by súd nemohol považovať ani skutočnosť, že jediný konateľ sťažovateľky nemal k dispozícii občiansky preukaz, keď z jeho tvrdení vyplýva, že k uvedenej skutočnosti došlo jeho vlastným zavinením. Navyše túto skutočnosť si konateľ sťažovateľky nevšimol viac ako dva mesiace, čo sa javí ako neprimerane dlhá doba a vyvoláva dôvodné pochybnosti o riadnom výkone jeho povinností konateľa v súlade s požiadavkou odbornej starostlivosti prezumovanou aj § 135a Obchodného zákonníka. Okresný súd preto následne uzavrel, že nepovažuje za preukázaný žiadny ospravedlniteľný dôvod na odpustenie zmeškania lehoty a ani okamih jeho odpadnutia ako prekážky.

11. Keďže nebolo preukázané, že návrh na odpustenie zmeškania lehoty bol podaný v zákonom stanovenej lehote a dôvody prezentované sťažovateľkou nebolo možné vyhodnotiť ako ospravedlniteľné, keďže sťažovateľka ich rozsah a existenciu žiadnym spôsobom nepreukázala, okresný súd návrh na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

12. Podstatou argumentácie sťažovateľky je arbitrárnosť napadnutého uznesenia okresného súdu, ktoré je príliš formalistické. Sťažovateľka v návrhu tvrdila a toto tvrdenie nebolo sporné ani sponchybné, že v rozhodnom čase nedisponovala občianskym preukazom a nemala objektívnu možnosť sa dozvedieť o tom, že jej bol platobný rozkaz doručený. Sťažovateľka tak nemala objektívnu možnosť oboznámiť sa s týmto dokumentom. Za irelevantnú pritom považuje skutočnosť, že k strate občianskeho preukazu došlo údajne zavinením konateľa sťažovateľky. Sťažovateľka totiž netušila, že nedisponuje občianskym preukazom, a to až do momentu, keď sa od súdneho exekútora dozvedela, že je proti nej začaté exekučné konanie na podklade platobného rozkazu. Následne keď sa konateľ sťažovateľky chcel pozrieť, o aké dokumenty ide, zistil, že nemá občiansky preukaz, pričom nemal vedomosť, kedy a kde ho stratil. Po tomto zistení následne požiadal o vydanie nového občianskeho preukazu.

13. Sťažovateľka tvrdí, že strata občianskeho preukazu môže byť braná ako ospravedlniteľný dôvod. Zákon pritom nelimituje trvanie prekážky, a preto je záver okresného súdu, ktorý je namierený proti zisteniu, že sťažovateľka si stratu občianskeho preukazu všimla až po dvoch mesiacoch, svojvoľný. O strate veci sa dozvie dotknutá osoba až v momente, keď túto vec potrebuje. Sťažovateľka pritom uviedla, že bola práceneschopná a liečila sa, a teda nemala dôvod použiť občiansky preukaz.

14. Navyše sťažovateľka má zriadenú elektronickú schránku pre potreby materskej škôlky. V uvedenom období sťažovateľka objektívne neočakávala napríklad doručenie žiadosti o prijatie dieťaťa na predprimárne vzdelávanie elektronickou formou, a teda nemala dôvod si elektronickú schránku kontrolovať.

15. Sťažovateľka akcentuje, že zákon nerieši situáciu, keď adresát elektronickej schránky nie je z objektívnych dôvodov dostupný. Práve to sa sťažovateľke stalo, keď táto bola v čase doručovania na lyžiarskom výcviku, kde nebol signál a hlavne nedisponovala občianskym preukazom, čo sa dá analogicky porovnať so situáciou, keď sa adresát z ospravedlniteľného dôvodu nezdržiava v čase doručovania na adrese doručenia, a teda si nevie prevziať zásielku.

16. Za nepravdivé považuje tvrdenie okresného súdu, že zo žiadosti nie je zrejmé, kedy odpadol dôvod brániaci sťažovateľke podať odpor proti platobnému rozkazu, keďže najskôr 27. marca 2023 sa mohla sťažovateľka dozvedieť o exekúcii a existencii platobného rozkazu. Žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty spolu s odporom podala 5. apríla 2023, t. j. v 15-dňovej lehote.

17. Emailová komunikácia so súdnym exekútorom podľa sťažovateľky preukazuje, že o platobnom rozkaze nemala vedomosť a podať odpor proti nemu nemohla, keďže nedisponovala občianskym preukazom, ktorý jediný slúži na prihlásenie a vstup do elektronickej schránky a nie je možné ho nahradiť inak. Výklad, ktorý podal okresný súd, nie je ústavne-konformný.

18. Formalistický a v rozpore s požiadavkou materiálneho prístupu je záver okresného súdu o neunesení dôkazného bremena. Keď sa od 27. marca do 30. marca 2023 konateľ sťažovateľky dozvedel o relevantných skutočnostiach od súdneho exekútora a zistil, že nemá občiansky preukaz, dostal sa do stresu a snažil sa vec vybaviť urýchlene. Žiadosť a odpor spísal a podal sám, a tak nevedel o všetkých povinnostiach, ktoré musí splniť, a to povinnosti priložiť aj dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Okresnému súdu pritom nič nebránilo v tom, aby ho na doplnenie dôkazov vyzval a poučil, resp. predvolal na výsluch (§ 128 až § 130 CSP). Pokiaľ sa súd domnieval, že podanie je neúplné alebo nejasné, bolo jeho povinnosťou sťažovateľku vyzvať na doplnenie. Poukazuje v tomto smere aj na § 150 ods. 2 CSP, podľa ktorého na zistenie podstatných a rozhodujúcich skutočností môže súd strany požiadať o ďalšie skutkové tvrdenia.

19. Keďže okresný súd neuviedol dôvody, pre ktoré sťažovateľku nevyzval na doplnenie žiadosti a odstránenie nejasností, potom je napadnuté uznesenie nepreskúmateľné a odopiera sťažovateľke spravodlivosť.

20. V závere sťažovateľka žiada ústavný súd o urgentné rozhodnutie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

22. V úvode tejto časti rozhodnutia ústavný súd konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach veci nie je skutočnosť vylučujúca možnosť ústavného prieskumu napadnutého rozhodnutia okresného súdu vo veci zamietnutia návrhu na odpustenie zmeškania lehoty. K uvedenému záveru ústavný súd dospel z dôvodu skutočnosti, že právna úprava podanie opravného prostriedku proti napadnutému uzneseniu okresného súdu nepripúšťa (§ 357 CSP *a contrario*). Zároveň ide o rozhodnutie, v ktorom sa všeobecný súd vyjadril s konečnou platnosťou k parciálnej procesnej otázke súvisiacej so zmeškaním lehoty na podanie opravného prostriedku proti platobnému rozkazu, pričom jeho posúdenie je spôsobilé zasiahnuť výrazne a nezvratným spôsobom do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľky. Prípadný negatívny dôsledok vzťahujúci sa výlučne na dané štádium konania, v rámci ktorého bol návrh podaný, by už nebolo možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (m. m. IV. ÚS 322/09).

23. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. Podľa ustálenej judikatúry o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (m. m. IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

24. Ústavný súd ďalej konštatuje, že ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

25. V súvislosti so sťažovateľkou naformulovanými námietkami arbitrárnosti atakujúcimi odôvodnenie okresného súdu o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu proti platobnému rozkazu ústavný súd uvádza, že arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace

s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

26. Po preskúmaní relevantných častí napadnutého uznesenia okresného súdu ústavný súd konštatuje, že nedostatky ústavnoprávnej relevancie vo veci sťažovateľky nezistil. Smerodajným zákonným ustanovením upravujúcim podmienky, za ktorých kumulatívneho splnenia súd odpustí zmeškanú zákonnú lehotu, bol § 122 CSP. Zmyslom tohto ustanovenia je ochrana práv strany sporu. Zároveň ide o mimoriadny úkon, pretože odpustením zmeškania lehoty sa narúša právna istota sporových strán, ktorých sa rozhodnutie (v okolnostiach veci platobný rozkaz) týka. Posúdenie ospravedlniteľnosti dôvodu, pre ktorý strana, zástupca alebo procesný opatrovník zmeškali zákonnú lehotu, je plne v dispozícii všeobecného súdu a dôvod sa vždy posudzuje podľa okolností konkrétneho prípadu. Právna úprava inštruuje, že návrh na odpustenie zmeškania lehoty je potrebné podať zároveň so zmeškaným úkonom v lehote pätnástich dní po odpadnutí prekážky a je v ňom potrebné uviesť okrem dôvodu zmeškania lehoty aj skutočnosti, z ktorých vyplýva, že je podaný v uvedenej pätnásťdňovej lehote. V prípade absencie týchto náležitostí súd návrhu na odpustenie zmeškania lehoty nevyhoví.

27. Podľa názoru ústavného súdu sa okresný súd v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľky uvádzanou v samotnom návrhu.

28. Ospravedlniteľným dôvodom je objektívna situácia, ktorá môže byť vyvolaná rôznymi nepredvídanými okolnosťami nezávislými od vôle účastníka alebo jeho zástupcu. Súdna prax za ospravedlniteľné dôvody zmeškania lehoty považuje náhle ochorenie účastníka, úraz, závažné rodinné komplikácie, živelnú pohromu, náhlu služobnú cestu do zahraničia a pod. Prekážka môže nastať predovšetkým v osobe účastníka alebo jeho zástupcu. Treba zdôrazniť, že prekážka nemusí trvať počas celej lehoty, ale môže nastať až ku koncu lehoty; rozhodujúce bude, či mohla zabrániť vykonaniu úkonu. Vždy je treba hodnotiť subjektívnu stránku, t. j. či účastník nemohol prekážku predvídať, prípadne ju odstrániť. Rovnako treba starostlivo posúdiť, či prekážka bola takého charakteru, že mohla účastníkovi (zástupcovi) znemožniť v lehote úkon vykonať. Treba mať vždy na zreteli, že odpustenie lehoty je opatrením výnimočným, lebo narušuje právnu istotu ostatných účastníkov (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo 73/2018 z 21. júna 2018).

29. Vzhľadom na už citované právne závery vyplývajúce z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považuje ústavný súd konštatovanie o tom, že dlhodobé plánové organizovanie a následnú účasť na lyžiarskom kurze nemožno považovať za objektívnu situáciu vyvolanú náhlymi a nepredvídanými okolnosťami nezávislými od vôle sťažovateľky za ústavne-udržateľné. Nešlo totiž zo subjektívneho hľadiska o okolnosť, ktorú by sťažovateľka, ktorá bola sama organizátorkou lyžiarskeho kurzu, nemohla ako prekážku predvídať, prípadne ju odstrániť.

30. Argumentácia okresného súdu obsiahnutá v podstatnom v bode 10 tohto uznesenia a týkajúca sa straty občianskeho preukazu je logicky podporená zákonnou povinnosťou konateľ a vykonávať svoju pôsobnosť s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a všetkých jej spoločníkov (§ 135a ods. 1 Obchodného zákonníka). Sťažovateľka v tomto smere síce predkladá argumenty, ktorými sa snaží plnenie zákonných povinností zredukovať len na oblasť zaistenia

potrieb materskej školy, keď tvrdí, že v relevantnom období nemala dôvod objektívne očakávať doručovanie písomností elektronickou formou, a teda ani dôvod si kontrolovať elektronickú schránku, keďže neočakávala napríklad doručenie žiadosti o prijatie dieťaťa, táto argumentácia však nie je dôvodná. Okrem už spomínanej zákonnej povinnosti (konateľ'a) plniť si úlohy v rámci výkonu pôsobnosti s odbornou starostlivosťou je namieste poukázať aj na relevantné ustanovenia zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov. Sťažovateľka ako právnická osoba s aktivovanou elektronickou schránkou si musela byť vedomá skutočnosti, že elektronická schránka je prednostne využívaná na komunikáciu orgánov verejnej moci, ktorým vyplýva povinnosť uplatňovať výkon verejnej moci v zásade elektronicky (§ 17 ods. 1 zákona o e-Governmente). Argumentácia sťažovateľky založená na úvahe, že v posudzovanom období nebol dôvod očakávať doručovanie písomností, je vo svojej podstate snahou o obídenie zákonnej povinnosti uplatňovania výkonu verejnej moci elektronicky a ako taká musí byť odmietnutá ako nemajúca právnu relevanciu.

31. Rovnako úvahy obsiahnuté v bode 15 tohto uznesenia sú právne irelevantné pre posúdenie veci sťažovateľky. Nimi v podstate sťažovateľka prezentuje výhrady proti zákonnej úprave dovoľujúcej uplatnenie fikcie elektronického doručenia. Akýkoľvek orgán verejnej moci, ktorý aplikuje právo, musí pri aplikácii zákona vychádzať z prezumpcie jeho ústavnosti, ktorá trvá až do účinkov, ktoré nastanú uverejnením rozhodnutia ústavného súdu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, v ktorom sa konštatuje nesúlad zákona s ústavou (m. m. I. ÚS 39/96, I. ÚS 58/06). Pokiaľ okresný súd vo veci sťažovateľky aplikoval platné a účinné ustanovenia zákona o e-Governmente, potom proti jeho postupu nemožno mať výhrady.

32. Navyše ústavný súd dodáva, že v prípade, ak má strana aktivovanú elektronickú schránku, orgán verejnej moci vrátane súdu musí prioritne doručovať do tejto elektronickej schránky, pričom doručovanie sa prioritne spravuje ustanoveniami zákona o e-Governmente, ktorý v časti o elektronickej doručovaní má charakter špeciality k ustanoveniam Civilného sporového poriadku o doručovaní (§ 2 ods. 3 zákona o e-Governmente). Nie je na vôli strany sporu alebo iného zúčastneného subjektu, akou formou mu bude súd doručovať písomnosti. Povinnosť doručovať písomnosti do elektronickej schránky je kogentne upravená a nezávisí od vôle strany či iného subjektu (HORVÁTH, E., ANDRÁŠIOVÁ, A., HENČEKOVÁ, S. *Civilný sporový poriadok. Komentár*. 2. doplnené a prepracované vydanie. Wolters Kluwer SR s. r. o., 2018. s. 380.).

33. Ústavný súd tu poukazuje na § 32 ods. 5 písm. b) zákona o e-Governmente, podľa ktorého elektronická úradná správa vrátane všetkých elektronických dokumentov sa považuje za doručeníú, ak nie je adresátom orgán verejnej moci a doručuje sa do vlastných rúk, momentom uvedeným na elektronickej doručenke alebo márnym uplynutím úložnej lehoty podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr, a to aj vtedy, ak sa adresát o tom nedozvedel. Ústavný súd ďalej dodáva, že príslušná právna úprava zákona o e-Governmente s účinnosťou od 1. novembra 2017 umožňuje doručiť platobný rozkaz žalovanému elektronicky účinne aj s využitím tzv. náhradného doručenia, teda fikcie doručenia (m. m. I. ÚS 316/2022). Skutočnosti, ktoré v bode 15 tohto uznesenia sťažovateľka uvádza, môžu byť predmetom preskúmania v konaní o odpustenie zmeškania lehoty na podanie opravného prostriedku. Túto možnosť sťažovateľka aj využila, keď iniciovala predmetné konanie, a preto jej výhrady proti zákonnej úprave nemôžu samy osebe obstáť.

34. Napokon ani námietky sťažovateľky týkajúce sa povinnosti okresného súdu vyzvať ju na doplnenie dôkazov, resp. predvolať na výsluch nie sú spôsobilé na to, aby na ich podklade mohol ústavný súd konštatovať ústavnú neudržateľnosť napadnutého uznesenia.

35. V okolnostiach prejednávanej veci bola sťažovateľka ako navrhovateľka povinná, aby bola vo veci úspešná, kumulatívne splnenie podmienok na odpustenie zmeškania lehoty tvrdiť a tvrdenia aj preukázať, teda verifikovať označením relevantných dôkazov. Zanedbanie procesnej povinnosti sťažovateľky nemôže nahrádzať samotný všeobecný súd svojou vlastnou činnosťou. Poukaz sťažovateľky na § 128 až § 130 CSP a § 150 ods. 2 CSP nie je právne relevantný, keďže sa týkajú neúplného, nejasného alebo nezrozumiteľného podania, teda podania, z ktorého nie je zrejmé, čo sa ním sleduje, nie však podania, v ktorom absentuje označenie dôkazov na preukázanie tvrdených skutočností. Okrem toho § 150 ods. 2 CSP sa týka výlučne skutkových tvrdení, ktoré si súd môže od strany vyžiadať, nie však dôkazov na preukázanie tvrdených skutočností. Civilné sporové konanie je ovládané prejednacou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňu nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednacej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, ktorého obsahom je povinnosť každej strany dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá a ktorej sa domáha (I. ÚS 24/2019). K odopretiu spravodlivosti z dôvodu neaplikácie sťažovateľkou poukazovaných ustanovení Civilného sporového poriadku preto nemohlo dôjsť.

36. Predbežné závery vedúce k ústavnej udržateľnosti tej časti napadnutého uznesenia okresného súdu, v ktorej okresný súd konštatoval nesplnenie podmienky existencie ospravedlniteľného dôvodu, ako aj skutočnosť, že zákonná právna úprava vyžaduje pre vyhoviecie návrhu na odpustenie zmeškania lehoty kumulatívne splnenie všetkých zákonných podmienok (bod 6 tohto uznesenia), postačujú na to, aby sa ústavný súd argumentáciou o arbitrárnosti záveru okresného súdu k splneniu ďalšej podmienky, a to preukázania, že návrh bol podaný včas, nezaoberal s výhradou jej právnej irelevantnosti. Ani prípadné podložené výhrady k odôvodneniu okresného súdu k časti týkajúcej sa splnenia podmienky včasnosti podania návrhu by totiž neboli spôsobilé zvrátiť výsledok konania a boli by bez reálneho dosahu na prípadný úspech sťažovateľky vo veci ako takej.

37. Na základe dosiaľ uvedeného ústavný súd konštatuje, že okresný súd sťažovateľke primeraným spôsobom vysvetlil podstatu právnej úpravy aplikovanej v jej veci. Ústavne konformným spôsobom reagoval na všetky námietky vznesené sťažovateľkou v návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odporu, pričom jeho úvahy vyplývajúce z napadnutého uznesenia rešpektovali zákonné limity. Odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom uznesení okresného súdu preto možno považovať za ústavne akceptovateľné. Ústavný súd preto nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia okresného súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti.

38. Pretože v danom prípade okresný súd pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a svoje závery dostatočným spôsobom odôvodnil, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnené námietky atakujúce arbitrárnosť napadnutého uznesenia sú zjavne neopodstatnené, teda nesignalizujú existenciu príčinnej súvislosti s možným porušením jej práv podľa ústavy a dohovoru. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť

sťažovateľky odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

39. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite jej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. augusta 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu